

Asiakirjan diaarinumero: 315/2026

Päivämäärä: 26.03.2026

Otsikko: Kuhmoinen, Toritie 31 (291-413-5-215), Kuhmoisten vanha hautausmaa / sankarihautausmaa, maisematyölupahakemus

Allekirjoittajat:

<i>Nimi</i>	<i>Allekirjoitettu tunnisteella</i>	<i>Allekirjoituspäivä EE(S)T</i>
ANNA KREETTA LESELL Anna Katariina Lyyra-Seppänen	Vahva Vahva	2026-03-26 12:43 2026-03-26 12:52

Tämä dokumentti sisältää:

- Etusivun
- Alkuperäisen dokumentin (tai dokumentit)
- Sähköiset allekirjoitukset. Nämä eivät ole asiakirjan sivuilla nähtävillä, mutta ovat sähköisesti liitettynä.

Tämä tiedosto on sinetöity digitaalisella allekirjoituksella, joka toimii asiakirjan eheyden takaajana. Asiakirjamuoto tukee pitkäaikaista säilytystä.

[Allekirjoitettu asiakirja alkaa seuraavalta sivulta >](#)

Kuhmoisten kunta
Lupapiste

Lausuntopyyntö 11.03.2026

KUHMOINEN, TORITIE 31 (291-413-5-215), KUHMOISTEN VANHA HAUTAUSMAA /
SANKARIHAUTAUSMAA, MAISEMATYÖLUPAHAKEMUS

Alueellisena vastuumuseona toimivalta Pirkanmaan maakuntamuseolta pyydetään lausuntoa otsikossa mainitusta hankkeesta. Maisemaluvan tarkoituksena on poistaa kahdeksan iäkstä ja huonokuntoista puuta hautausmaan turvallisuuden parantamiseksi sekä rakennusten ja rakennelmien kunnossa pysymisen takaamiseksi. Samalla uudistetaan nuorempaa, huonolla hoidolla ollutta puustoa. Poistettavia puita on yhteensä 12. Kannot jyrsitään, eikä juurakkoa kaiveta maasta. Poistettavan puuston tilalle istutetaan uudet, korvaavat taimet. Työn toteuttaja tulee olemaan ammattimetsuri.

Kuhmoisten vanha hautausmaa sijaitsee Kuhmoisten kirkon (1784-1785, Matti Åkerblom) ja kirkkomaan eteläpuolella. Vanhan hautausmaan alueella sijaitsi Kuhmoisten järjestyksessä kolmas kirkko 1682–1786. Hautausmaahan on haudattu ainakin 1780-luvulta lähtien eli nykyisen kirkon valmistumisesta saakka, ja sitä on laajennettu vuosina 1819, 1822 ja 1860. Kirkkotarhaan johtaa vuonna 1875 rakennettu leveärunkoinen porttihuone, ns. paarihuone. Useimmat yksittäiset muistomerkit sijaitsivat paarihuoneelta lähtevän käytävän molemmin puolin. Vanhimmat muistomerkit ovat 1830 ja -60-luvuilta. Viimeinen tavallinen hautaus suoritettiin vuonna 1905, mutta hautausmaalle perustettiin vielä sankarihautausmaa talvi- ja jatkosodan vainajille. Nykyään kyseessä on käytöstä poistettu hautausmaa.

Hautausmaan kulttuurihistorialliset arvot on inventoitu vuonna 1991 laaditussa hautausmaainventoinnissa sekä Kuhmoisten modernin rakennusperinnön inventoinnissa 2012. Hautausmaa on osa Kuhmoisten kirkonmäen valtakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä. Hautausmaalla on voimassa vuonna 1995 hyväksytty asemakaava, jossa se on merkitty EH-merkinnällä hautausmaaksi. Kaavan iäkkyystensä johtuen siinä ei ole huomioitu esimerkiksi hautausmaan kulttuurihistoriallisia arvoja osana valtakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä.

Hautausmaan puusto on olennainen osa hautausmaiden ympäristöä. Kuhmoisissa hautausmaalle päätettiin istuttaa v. 1890 koivuja tai vaahteroita ja 1920-luvulla hautausmaata kunnostettiin aikaisempaa laidunmaata puistomaisemmaksi. Suuriksi kasvaneilla puilla on merkittävä maisemallinen arvo, mutta on luonnollista että niitä joudutaan puuston hoidon, turvallisuuden tai tilanpuutteen vuoksi poistamaan tai uusimaan.

Arkeologisen kulttuuriperinnön osalta Pirkanmaan maakuntamuseo toteaa, että alueella sijaitsee kiinteä muinaisjäänös (Kuhmoisten kirkonpaikka, muinaisjäänösre-

kisteritunnus 100004869, historiallinen ja keskiaikainen, kirkkorakenteet, kultti- ja tarinapaikat), jonka tarkkaa laajuutta ei tunneta. Kiinteän muinaisjäännöksen ja sen suoja-alueen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen, vahingoittaminen ja muu niihin kajoaminen ilman muinaismuistolain nojalla annettua lupaa on kielletty (MML 1 ja 4 §).

Suunnitellut metsänkäyttötoimenpiteet on mahdollista suorittaa seuraavilla ehdoilla:

- Muinaisjäännöksen kivi- ja maarakenteita ei saa rikkoa.
- Muinaisjäännöksen ja suojavyyhykkeen maanpintaa ei saa rikkoa.
- Muinaisjäännöksen päällä ja välittömässä läheisyydessä kasvavat puut suositellaan poistamaan edellä mainitut varotoimenpiteet huomioiden.
- Muinaisjäännösalueetta/suoja-aluetta ei saa käyttää puun tai energiapuun varastointiin. Hakkuutähteet on suositeltavaa kerätä alueelta energiapuuksi.
- Ennen töiden aloittamista on varmistettava, että muinaisjäännös suoja-alueineen on kaikkien alueella toimivien tiedossa.
- Jos metsätöiden yhteydessä maanpinta rikkoutuu ja sen alta paljastuu nokista tai punertavaa maata, hiiltä, kiveystä, muita merkkejä kiinteästä muinaisjäännöksestä tai arviolta yli 100 vuotta vanhoja esineitä, tulee työt kyseiseltä kohdalta keskeyttää ja ilmoittaa asiasta välittömästi Pirkanmaan maakuntamuseoon (MML 14 ja 16 §).
- Muinaisjäännösalueelle ei saa istuttaa koneellisesti uutta puustoa. Metsän uudistaminen alueella suositellaan toteutettavan käyttäen jatkuvan kasvatuksen menetelmiä. Myös käsin istuttaminen pottiputkella tai siemenin on mahdollista. Mikäli alueelle halutaan istuttaa taimia ja niiden istuttamiselle tarvitaan istutuskuopat, tulee arkeologin valvoa kuoppien kaivamista.

Työhankkeeseen liittyvistä muinaisjäännösten tutkimuskustannuksista vastaa hankkeen toteuttaja muinaismuistolain 15 §:n perusteella. Arkeologisia tutkimuksia voidaan tehdä vain lumettomissa olosuhteissa, sulan maan aikana. Tutkimuksissa tulee noudattaa Suomen arkeologisten kenttätöiden laatuohjeita (2020) ja muita Museoviraston ohjeita. Inventoinnissa tulee käyttää ajantasaisinta ja tarkinta saatavana olevaa laserkeilausaineistoa; aineiston lähde ja tarkkuus tulee ilmoittaa. Tutkimuksen tekijän tulee toimittaa raportti digitaalisena Pirkanmaan maakuntamuseolle (pirkanmaan.maakuntamuseo@tamper.fi) ja (luvanvaraiset tutkimukset) Museovirastolle. Maakuntamuseo arvioi muinaisjäännöksiin kajoamattoman kenttätutkimuksen raportin ja pyytää tarvittavat muutokset tekijältä; luvanvaraiset tutkimusraportit arvioi Museovirasto. Arvioinnissa varmistetaan, että tutkimus vastaa sille asetettuja tavoitteita ja laatuvaatimuksia. Hyväksytyt raportit tallennetaan Museoviraston sähköiseen asianhallintajärjestelmään ja julkaistaan palvelussa <https://asiat.museovirasto.fi/>. Tutkimusraporttien tiedot tallennetaan myös muinaisjäännösrekisteriin, jonka tietoja voi selata kaikille avoimessa Kulttuuriympäristön palveluikkunassa www.kyppi.fi. Verkossa julkaistava raportti ei saa sisältää yksityishenkilöiden henkilötietoja, kuten maanomistajien nimiä tai osoitteita. Raportin lisäksi museolle on toimitettava kohteiden sijaintitiedot ja rajaukset paikkatietomuodossa. Lisätietoja tutkimusten tilaamisesta ja

suorittamisesta saa maakuntamuseolta. Tämä lausunto on liitettävä tutkimusta koskevaan tarjouspyyntöön.

Pirkanmaan maakuntamuseo kiittää siitä, että alueella käytetään metsuria ja että kanot jyrsitään maasta kaivamisen sijaan. Maakuntamuseo katsoo, että puiden kaataminen on turvallisuussyistä mahdollista. Puiden kaadot tulee suorittaa suunnitelmallisesti ja varovaisuutta noudattaen, niin että hautamuistomerkit ja hautausmaan rakenteet eivät vaurioidu. Suunniteltu puuston uudistaminen istuttamalla kaadettavien puiden tilalle taimia on tärkeää, jotta hautausmaa säilyttää tulevaisuudessa vehreän luonteensa.

Kulttuuriympäristöpäällikkö

Anna Lyyra-Seppänen

Tutkija

Kreetta Lesell

Tiedoksi: Museovirasto/Kulttuuriympäristöpalvelut; Lupa- ja valvontavirasto; Pirkanmaan liitto

KL/kl/as/mm